

DE KINDERDOOP JA OF NEE?

Martie Dieperink

2001

INHOUD

INLEIDING

I. HET BIJBELSE GEZINSDENKEN

- 1.1 Gezinsdenken in het Oude Testament
- 1.2 Proselietendoop
- 1.3 Gezinsdenken in het Nieuwe Testament
- 1.4 Hebben de apostelen kinderen gedoopt?

II. DE HISTORISCHE FEITEN

- 2.1 Was er verschil van mening over de doop?
- 2.2 Is de kinderdoop een latere traditie?
- 2.3 Is de kinderdoop ten tijde van keizer Constantijn ingeburgerd?

III. DE THEOLOGIE VAN DE KINDERDOOP

- 3.1 Een daad van gehoorzaamheid?
- 3.2 Plaatsvervangend geloof
- 3.3 De erfzonde
- 3.4 De doop als afwassing
- 3.5 De kracht en de zegen van de doop
- 3.6 De sacramentele visie bijbels?
- 3.7 Het doopformulier in de reformatorische kerken

IV. DE WIJZE VAN DOPEN

CONCLUSIE

INLEIDING

De praktijk van de kinderdoop is een heet hangijzer. Terwijl reformatorischen en katholieken voorstander zijn van de kinderdoop zijn evangelischen er tegen. Wanneer we over kinderdoop spreken, gaat het om kinderen of baby's die nog niet hun eigen keuze kenbaar kunnen maken. De verwerping van deze kinderdoop leidt tot conflicten.

Het is leerzaam om bij Jezus zelf te rade te gaan om te zien hoe Hij met een dergelijk conflict omging. Jezus is tenslotte onze Leidsman, ook in dit conflict.

We lezen in het Evangelie van Johannes dat er een geschil rond het dopen ontstond door het feit dat zowel Johannes als Jezus - d.w.z. zijn leerlingen - ieder op hun wijze doopten. We lezen: "Daarna ging Jezus met zijn discipelen naar het land van Judea en Hij vertoefde daar met hen en doopte. Doch ook Johannes doopte, te Enon bij Salim, omdat daar veel water was, en de mensen kwamen daar en lieten zich dopen; want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen. Er rees een geschil tussen de discipelen van Johannes met een Jood over de reiniging. En zij kwamen tot Johannes en zeiden tot hem: Rabbi, die met u was aan de overzijde van de Jordaan en van wie gij getuigd hebt, zie, die doopt en allen gaan tot Hem.." (Joh. 3:22-26).

Deze twist kwam Jezus ter ore en hoe reageerde Hij daarop? We lezen: "Toen nu de Here vernam, dat de Farizeeën gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes, - ofschoon Jezus niet zelf doopte, maar zijn discipelen - verliet Hij Judea en vertrok weder naar Galilea" (Joh. 4:1-3). Jezus ging weg. Hij wilde met theologische discussies en twisten niets te maken hebben. Een dienstknecht des Heren twist niet. Hoe moeten we Hem met ons conflict bedroeven. Anderzijds zijn we oprecht bekommerd om de waarheid.

Daarom heb ik me nader in dit onderwerp verdiept en heb ik de doopkwestie van alle kanten willen bekijken. Deze studie is dus **informatief** bedoeld en ik hoop hiermee een bijdrage te leveren aan de oplossing van het conflict.

Zelf ben ik als kind niet gedoopt en ben dus sowieso als volwassene gedoopt. Gedoopt te worden, als je bewust tot geloof bent gekomen, is een hele mooie ervaring, die je niemand zou willen onthouden. De argumenten die voor de volwassendoop worden aangevoerd waren voor mij steekhoudend, want ze zijn tenslotte ontleend aan de Bijbel.

Op een bepaald moment kwam er een vraag bij me op, toen ik in het Nieuwe Testament las dat soms een heel gezin werd gedoopt. Kam dat betekenen dat er ook kinderen werden gedoopt?

Aangezien ik dit onderwerp van alle kanten wilde bekijken, heb ik tevens de argumenten bestudeerd van de voorstanders van de kinderdoop. Het bleek me dat ook zij hun argumenten op de Bijbel baseren en dat de gezinsdoop voor hen een bijbelse opdracht was. Het werd me daardoor steeds duidelijker dat je alleen op grond van de Bijbel niet kunt oordelen over het wel of niet mogen dopen van kinderen.

Voorts constateerde ik dat de bijbelteksten, waarin over de doop wordt gesproken, steeds worden geïnterpreteerd en dat dezelfde bijbelteksten door beide partijen verschillend worden geïnterpreteerd. Om een voorbeeld te geven:

Er is een tekst, die voor evangelischen de bewijsgrond is, dat we alleen mensen mogen en kunnen dopen, die reeds geloof hebben, namelijk: "Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden" (Marc. 16:16). Het geloof staat hier voorop, vandaar dat de voorstanders van de volwassendoop zeggen: "Eerst geloven en dan dopen."

Maar zo eenvoudig is het nog niet. Het woord "eerst" staat niet in de tekst, maar men vult het zelf aan. We kunnen uit de tekst alleen met zekerheid afleiden, dat voor ons behoud geloof én doop noodzakelijk zijn. Het gaat te ver om uit de tekst af te leiden, dat de doop altijd na de persoonlijke bekering moet komen. De voorstanders van de kinderdoop zullen deze conclusie dan ook niet trekken.

We moeten er bovendien rekening mee houden, dat deze woorden worden uitgesproken in een zendingssituatie. Wanneer men als volwassene tot bekering komt, zal men zich als volwassene laten dopen. Daar zijn voor- en tegenstanders van de kinderdoop het over eens. De tekst geeft geen antwoord op de vraag of dat geloof in alle gevallen noodzakelijkerwijze van onszelf moet zijn.

Het begrip 'volwassendoop' is op zichzelf al een interpretatie, want we vinden het nergens in het N.T.. Er wordt alleen over de doop gesproken. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt naar geslacht of leeftijd.

Dit laat dus zien dat de theologische visie op de doop - wel of geen kinderdoop - niet alleen berust op de bijbeltekst zelf, maar mede op de interpretatie daarvan. In de praktijk blijkt het vaak te gebeuren dat de eigen theologie de uitleg bepaalt. Wij zijn geneigd om de teksten zo uit te leggen dat ze het gelijk van de eigen theologie bewijzen. Dat maakt de discussie ook zo moeilijk. Dan is men niet meer bereid werkelijk naar de argumenten van de ander te luisteren.

Het gaat er dus om wie van beide partijen de juiste interpretatie van de bijbelteksten geeft. Hoe beoordeel je dat? Het zou in ieder geval ons bescheiden moeten maken in ons oordeel en ons ertoe brengen om de ander de ruimte te geven de bijbelse gegevens op zijn wijze te interpreteren. Het is bijzonder pijnlijk, wanneer christenen die als kind zijn gedoopt, door tegenstanders van de kinderdoop niet als volwaardige christenen worden beschouwd en dan ook niet in een gemeente volledig worden geaccepteerd.

Alleen op grond van de bijbelse gegevens kunnen we geen absoluut oordeel kan vellen over de vraag of de kinderdoop legitiem is.

Het is de bedoeling van deze studie dat we door het verzamelen van zoveel mogelijk informatie proberen te ontdekken welke doopvisie het meest waarschijnlijk of in ieder geval mogelijk is.

I. HET BIJBELSE GEZINSDENKEN

De Bijbel is het Woord van God, maar ook geschreven in een bepaalde historische context. Als we het Nieuwe Testament juist willen interpreteren, moeten we kennis hebben van het joodse denken. **Het Nieuwe Testament kan pas goed begrepen worden vanuit de joodse wijze van denken.** We moeten dus de joodse achtergrond van bijbelse uitspraken kennen. Dit moet worden gezegd omdat wij als moderne westerlingen geneigd zijn de Bijbel vanuit eigen denkmodellen te interpreteren. We zijn ons daarvan vaak niet bewust. Zo baseren de tegenstanders van de kinderdoop hun visie op een individualistisch denkmodel. We hebben ons af te vragen of de bijbelschrijvers zelf wel zo individualistisch dachten. We moeten dus de eigen bijbelse denkmodellen op het spoor zien te komen.

1.1 Gezinsdenken in het Oude Testament

De eis van evangelisten dat het geloof op grond waarvan we gedoopt worden, per se van onszelf moet zijn, is beïnvloed door modern westers individualistisch denken. Het is de grote vraag of dit een bijbels denkmodel is. Wij zijn individualisten, ook als christen, maar de mens uit de bijbelse tijden was anders. Ten tijde van het Oude Testament was je als mens deel van een geheel, van een heel volk. Er was een heel groot solidariteitsgevoel. Daarom hoefde in het O.T. het geloof, vereist om besneden te worden, niet per se van jezelf te zijn. De ouders konden voor hun kinderen geloven. Abraham werd gerechtvaardigd op grond van zijn geloof en daarna werd hij besneden, maar Izaäk werd besneden op grond van het geloof van zijn vader en volgde in de rest van zijn leven diens geloofspoor. Niet alleen Izaäk, maar ook reeds Ismaël en zijn gehele huis werden besneden. "Daarop nam Abraham zijn zoon Ismaël en allen die in zijn huis geboren waren, ook allen die door hem voor geld waren gekocht, al wat mannelijk was onder Abrahams huisgenoten, en hij besneed het vlees van hun voorhuid op dezelfde dag, zoals God tot hem gesproken had" (Gen. 17:23). Dat ook Ismaël werd besneden is een heel mooi teken van het feit dat ook heidenen bij het Verbond mogen horen.

Het gehele huisgezin is in het Verbond opgenomen. Voor het gezin als eenheid, de kinderen en de slaven inbegrepen, wordt de term "*het huis*" gebruikt. Ook zuigelingen behoren tot het verbondsvolk. Wanneer Joël de opdracht krijgt om het volk op te roepen tot boete en bekering, lezen we: "Vergadert het volk, heiligt de gemeente, roept de ouden bijeen, vergadert *de kinderen en de zuigelingen*" (Joël 2:16). Uit Psalm 8:3 leren we dat kinderen volwaardige leden zijn van het Verbond: "Uit de mond van kinderen en zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest."

We vinden in het O.T. dus gezinsdenken.

1.2 Proselietendoop

Nog ten tijde van het Oude Testament was er een proselietendoop in gebruik gekomen. Als heidenen wilden toetreden tot de Joodse godsdienst, werden zij o.a. gedoopt.

Het is voor ons verhaal van belang te weten, dat de proselietendoop een gezinsdoop was. Hij vond plaats door onderdompeling, eerst van de kinderen, daarna van de ouders. Men liet zich leiden door het

gezinsdenken van het O.T.. In Genesis 17 staat dat Abraham en *zijn gehele huis* werd besneden. Volgens joodse opvatting was het huisgezin één en was het geloof van de vader gezaghebbend voor allen. De vader als hoofd van het gezin had een groot patriarchaal gezag in geloofszaken. Ten tijde van het Nieuwe Testament gold in Israël nog steeds dit gezinsdenken. **De apostelen hebben de proselietendoop dus gekend.**

1.3 Gezinsdenken in het Nieuwe Testament

De hamvraag is of men dit gezinsdenken ook in het Nieuwe Verbond van kracht is. Volgens evangelisten is er een wezenlijk verschil tussen het Oude en Nieuwe Testament. Zo schrijft Pawson: *“Een belangrijk verschil tussen het Oude en Nieuwe Verbond is dat (het Nieuwe Verbond) met mensen persoonlijk gesloten zou worden en niet met een volk in het algemeen”* (p. 263).

Hier wordt echter een valse tegenstelling gemaakt. Ook in het O.T. wordt het verbond eerst met een persoon, n.l. Abraham gesloten op grond van zijn geloof en verwacht God dat iedere Israëliet zich aan het verbond houdt en het geloof van Abraham deelt. Zowel in het O.T. als in het N.T. is het verbond persoonlijk én collectief.

De taal van het Nieuwe Testament is net zo goed niet puur individualistisch. Over de kerk wordt als een collectivum gesproken: als het volk van God en het ene Lichaam van Christus. We worden tot één Lichaam gedoopt (1 Kor. 12:13) en door de doop worden we tot één Persoon (Gal. 3:28). In het Nieuwe Verbond zijn mensen net zo goed een deel van een heel volk, het volk van God. De gemeente is het ene huisgezin van God (zie Ef. 2:19).

Het is niet juist een radicale tegenstelling te maken tussen het Oude en Nieuwe Verbond. Jezus heeft de wet niet opgeheven, maar vervuld. De voorstanders van de kinderdoop beschouwen het Oude en Nieuwe Verbond niet als identiek, zoals wordt beweerd, maar gaan wel uit van een wezenlijke eenheid. Het verschil met het Oude Verbond bestaat hierin dat ook heidenen, dus iedereen ongeacht zijn natuurlijke afkomst, deel kan uitmaken van het Nieuwe Verbond. Het nieuwe volk van God is geestelijk. Waarom zou dat geestelijke verbond er ook niet kunnen zijn voor de kinderen der gelovigen? Maar is dat ook zo?

Er is geen enkele aanwijzing voor dat de apostelen afgerkend hebben met het joodse gezinsdenken. We hebben eerder aanwijzingen dat ze er in hun theologisch denken van uit gingen. Zo wordt er gesproken over het dopen van een “huis”. Dat was dus de technische term voor een heel gezin, waartoe ook de kinderen en slaven werden gerekend.

Wanneer de apostelen deze term zonder nadere uitleg gebruiken, dan houdt dit in dat het dopen van een gezin in die tijd een bekend gegeven was. In die tijd was, zoals gezegd, het dopen van een heel gezin bij de proselietendoop bekend.

Waarschijnlijk hebben de apostelen dus dit doopmodel voor ogen gehad.

We moeten er dus rekening mee houden dat ook de apostelen over de doop niet zo individualistisch als wij, maar joods dachten en van het gezinsdenken uitgingen. Er zijn daarvoor in het N.T. meer aanwijzingen.

Er is een bekende tekst in Handelingen, waar Petrus oproept tot de doop: "Bekeert u en een ieder late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van zonden, en gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen" (Hand.2:38). Minder vaak wordt de volgende zin geciteerd, die er wel bijhoort. "Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen, die verre zijn, zovelen als de Here, onze God, ertoe roepen zal."

Nu wordt de tekst wel eens zo uitgelegd, dat bedoeld wordt: "de kinderen, als zij volwassen zijn geworden", maar dat staat er niet en het is ook waarschijnlijker, dat we de betekenis van deze zin moeten verstaan vanuit het joodse gezinsdenken: de kinderen behoren tot het Nieuwe Verbond en zijn lid van het volk van God. We moeten hierbij namelijk bedenken dat het Oogstfeest een gezinsfeest was. Het tempelplein waar Petrus vermoedelijk zijn toespraak hield, stond vol, niet alleen met volwassenen, maar ook met kinderen, die ze bij zich hadden. Petrus bedoelt dus: de belofte is er voor allen, voor u volwassenen, en ook voor uw kinderen die hier staan. Allen mogen gedoopt worden: groot en klein.

We kunnen ook nog bij Jezus zelf te rade gaan. Hij citeerde Psalm 8:3: "Ja, hebt gij nooit gelezen: Uit de mond van kleine kinderen en zuigelingen hebt Gij lof bereid?" (Matt. 21:16).

In Lucas 19:9 lezen we dat Jezus na de bekering van Zacheus tot hem zegt: "Heden is aan *dit huis* redding geschonken." Wanneer Zacheus tot bekering komt, is daarmee zijn hele huis gered. Zijn geloof staat garant voor zijn hele gezin.

Jezus kende dus zelf het joodse gezinsdenken.

1.4 Hebben de apostelen kinderen gedoopt?

Als kinderen volgens het gezinsdenken bij het volk van God horen en de proselietendoop als gezinsdoop een bekend model was in die tijd, is het niet onlogisch dat apostelen kinderen gedoopt hebben. Maar hebben ze dat werkelijk gedaan?

We hebben in het N.T. vier voorbeelden van een gezinsdoop: het gezin van Cornelius (Hand. 11:14), van Lydia (Hand. 16:14,15), van de gevangenebewaarder van Philippi (Hand. 16:33) en van Stefanus (1 Kor. 1:16). In die tijd waren de gezinnen nog meer kinderrijk dan nu. We mogen verwachten dat er ook kleine kinderen bij geweest zijn. Een afdoende bewijs, dat inderdaad kinderen werden gedoopt, is dit natuurlijk nog niet. Maar de grote vraag is of, in het geval er kinderen waren, ze mee werden gedoopt.

Nu wordt door Evert van der Poll beweerd, dat degenen die in Philippi gedoopt werden, allen tot geloof waren gekomen. "Hij verheugde zich, dat hij met zijn gehele huis tot het geloof in God was gekomen" (Hand. 16:34). Maar dat is geen bewijs dat de kinderen, als ze er waren, niet werden gedoopt. Er staat niet dat het hele huis, uitgezonderd de kinderen, werden gedoopt. Het was, zoals gezegd, de gewoonte dat de huisvader het geloof van zijn hele gezin vertegenwoordigde.

Bovendien lezen we in dit verhaal dat, omdat de gevangenebewaarder als hoofd van het gezin tot geloof gekomen was, daarom op dat moment al, voordat er sprake van was dat de andere gezinsleden tot geloof gekomen waren, zijn gehele huis behouden was. "Heren, wat moet ik doen om behouden te worden? En zij zeiden: Stel uw vertrouwen op de Here Jezus en gij zult behouden worden, *gij en uw huis*" (Hand. 16:31).

Vanuit het joodse gezinsdenken en de praktijk van de proselietendoop is dit antwoord van Paulus en Silas begrijpelijk.

Er is in het N.T. inderdaad geen expliciet voorbeeld te vinden van een kind dat gedoopt wordt. **Maar er is ook geen enkel voorbeeld van een kind dat in een christelijk gezin opgroeide en als volwassene te kennen gaf gedoopt te willen worden.** Ook over het opdragen van kinderen lezen we nergens. Het zegenen van Jezus is geen opdragen.

Waarom zijn de gegevens in het N.T. niet uitvoerig? We moeten er rekening mee houden, dat de apostelen hun onderwijs wat betreft praktische zaken in eerste instantie mondeling hebben gegeven. De brieven in het N.T. gaan slechts in op probleemsituaties. Over de wijze van dopen was dus blijkbaar geen probleem gerezen. Als de proselietendoop als gezinsdoop reeds bekend was, hoefden de N.T.-ische schrijvers, gesteld dat de apostelen inderdaad kinderen hebben gedoopt, zoals reeds gezegd, daar geen nadere uitleg van te geven. Over bekende zaken hoeft je niet uit te weiden. Iedereen wist wat een gezinsdoop was. Het was geen revolutionaire nieuwigheid die de apostelen hadden ingevoerd.

Wanneer het dopen van kinderen niet expliciet is vermeld, wil dat dus niet zeggen dat er geen kinderen gedoopt zijn.

We hebben ook nog geen zeker bewijs dat de apostelen de kinderdoop hebben gepraktiseerd. Om daarover meer te weten te komen, moeten we nog twee dingen doen. We zullen nog nader in moeten gaan op de theologie achter de doopvisie, want die bepaalt mede het standpunt voor of tegen de kinderdoop. Bovendien is het belangrijk er kennis van te nemen, hoe de oude christenen over de doop hebben gedacht. Wat was de praktijk in het eerste christendom? Als de kinderdoop vanaf het begin een geaccepteerd gebruik is geweest, mogen we er redelijkerwijs van uitgaan, dat de apostelen dit gebruik hebben geleerd.

II. DE HISTORISCHE FEITEN

Over de historische feiten lezen we bij Evert van der Poll:

"In de oudste christelijke geschriften van het Nieuwe Verbond lees je niets over de kinderdoop. Pas aan het einde van de tweede eeuw wordt er voor het eerst over gesproken. Sommige kerkvaders zijn ervoor, anderen zijn ertegen. In de vierde eeuw komt er in het Romeinse Rijk een eind van de vervolgingen. Het christendom wordt zelfs de officiële staatsgodsdienst. Dan wordt de kinderdoop algemeen en op den duur vanzelfsprekend. Horen bij een volk en horen bij de kerk valt dan samen. Je wordt geboren in een volk en "dus" moet je worden gedoopt in de kerk van dat volk. Zo is het eeuwenlang geweest" (p. 121).

Zijn visie is niet nieuw, want deze beweringen komen we in evangelische literatuur vaker tegen.

Er worden in feite drie beweringen gedaan:

1. Er was verschil van mening onder de oude christelijke schrijvers.
  2. De kinderdoop was voor de tweede eeuw onbekend en is een latere traditie.
  3. De kinderdoop zou pas in de tijd van keizer Constantijn (hij is rond 312 bekeerd) ingeburgerd zijn en zou toen ook een "moeten" zijn geworden..
- Laten we proberen zo goed mogelijk de historische feiten te laten spreken.

2.1. Was er verschil van mening over de doop?

Dat sommige kerkvaders er voor waren en anderen tegen, klopt niet met de feiten. De eerste die tegen de kinderdoop heeft geschreven was **Pelagius** (ongeveer 400 n. Chr.) en hij was geen kerkvader, maar een ketter.

Er is geen kerkvader te vinden, die tegen de kinderdoop heeft geschreven.

Nu wordt er wel eens gezegd dat de kerkvader **Tertullianus** (ca. 150-222) tegen de kinderdoop was. Maar dat is geen juiste voorstelling van zaken.

Tertullianus was niet tegen de kinderdoop als zodanig. Hij had alleen een praktisch argument om de kinderdoop uit te stellen. Zijn bezwaar gold de grote verantwoordelijkheid van de doopgetuigen, die zorg moesten dragen voor de christelijke opvoeding van de kinderen. Hij vreesde dat deze kinderen later weer in zonde zouden vervallen en dan kunnen ze geen tweede maal worden gedoopt (*De Baptismo*, 18). Uit zijn boek kunnen we juist concluderen dat het in zijn tijd normaal was dat kinderen werden gedoopt. Want anders had hij er niet voor hoeven te pleiten om de doop van kinderen uit te stellen. Als het in die tijd al normaal was dat kinderen werden gedoopt, dan moet die praktijk zelf nog veel ouder zijn.

Aan de andere kant vinden we in de oude tijd een unaniem pleidooi van 67 bisschoppen voor de kinderdoop, hetgeen ook laat zien dat de praktijk van de kinderdoop tot oude tijden terug moet gaan.

Op de synode van **67 bisschoppen** in 252 te Carthago, waar over de ketterdoop werd vergaderd, - over wel of geen kinderdoop was geen probleem gerezen - werd namelijk besloten: *"Wij zijn allen eenstemmig van oordeel, dat aan geen enkel menselijk wezen Gods genade en barmhartigheid bij de geboorte onthouden mag worden. Want indien zelfs de grootste zondaars, die vroeger zwaar tegen God misdreven hebben, wanneer zij later het geloof hebben aangenomen, vergeving van zonden zouden verkrijgen en niet van het doopsel en de genade worden uitgesloten, hoeveel te minder mag dan het pasgeboren kind worden geweerd dat nog geen zondige daad heeft bedreven, maar alleen naar het vlees uit Adam geboren, door die eerste geboorte de besmetting van de oude doodschuld heeft opgelopen."*

Dit gegeven is voor prof. Stander en Louw een reden om te beweren dat het idee van de kinderdoop toen in Noord Afrika voor het eerst opkwam. Het unanieme oordeel pro kinderdoop spreekt daartegen. Want als het om een nieuw idee was gegaan, had je geen unaniem oordeel kunnen verwachten, dan had je net zo als in deze tijd, nu de volwassendoop als nieuwe visie in kerken wordt geïntroduceerd, strijd gekregen. De ene bisschop was ervoor geweest en de ander ertegen.

Bovendien houdt men er geen rekening mee dat bisschop **Cyprianus** en de zijnen in Noord-Afrika geen privé-mening vertolkten, maar zich hielden aan de apostolische overlevering, zoals die in de hele kerk in ere werd gehouden. Cyprianus schrijft: *"De apostelen gaven één Kerk en één doop door"* (brief 72). De ene doop was een doop voor allen, ongeacht de leeftijd. De kinderdoop was voor hem een lering van de apostelen.

De bewering dat er in de oude kerk verschil van mening was onder de theologen, geeft een verkeerde voorstelling van zaken van de situatie in de oude kerk. De kerkvaders verkondigden geen privé-mening - dat deden de kettens -, maar ze wilden getrouw de apostolische overlevering doorgeven. Daardoor was er in de oude kerk een eenstemmig getuigenis. Zo schrijft de kerkvader **Irenaeus** (120-202): *"De kerk die over de ganse wereld, ook tot aan haar verste uiteinden, is verspreid, ontving eenzelfde geloof van de apostelen en hun leerlingen, nl. dat er is één God, Vader almachtig, Schepper van hemel en aarde, enz.. De kerk, hoezeer zij dan ook over de wereld is verspreid, bewaart even getrouw de prediking en het geloof, juist alsof zij onder eenzelfde dak zou wonen; overal wordt hetzelfde geloofd (dus ook over de doop), alsof allen slechts één ziel en één hart hadden; overal wordt hetzelfde gepredikt, geleerd en overgeleverd, als uit één mond. Trots de verscheidenheid van talen, is de overlevering eensluidend..."* (Adv. Her. I, 10).

In de oude christelijke tijd was er maar één doopvisie in de hele kerk.

Wanneer er in die tijd van een unanieme afwijzing van de kinderdoop sprake zou zijn geweest, zou het onverklaarbaar zijn dat er korte tijd later een unaniem getuigenis voor de kinderdoop werd uitgesproken.

2.2. Is de kinderdoop een latere traditie?

Het duidelijkste getuigenis, dat de kinderdoop tot op de tijd der apostelen teruggaat, vinden we bij **Origenes** (185-254) Hij schreef namelijk: "*De kerk heeft van de apostelen de overlevering ontvangen, dat ook de kinderen gedoopt moeten worden*" (Ep. ad Rom. 5,9).

Dit is voor prof. Stander en Louw een reden om te beweren dat Origenes liegt. De enige reden die ze als bewijs aanvoeren is dat het niet waar kan zijn dat de apostelen de kinderdoop hebben onderwezen, dus moet Origenes wel hebben gelogen. Dit heeft niets met een objectief historisch onderzoek te maken. Dat Origenes gelogen heeft is niet waarschijnlijk. Hij was een waarheidslievend persoon, hij is zelfs martelaar geweest. Hij had voor de waarheid zijn leven over. Bovendien kwam hij uit een christelijk gezin (zijn vader kan nog leerlingen van de apostelen gekend hebben) en was hij een studiebol. Hij heeft een enorme bibliotheek tot zijn beschikking gehad en heeft dus veel kunnen weten over de apostolische overlevering. Hij wist meer dan wij. Stel je voor dat het waar zou zijn wat deze professoren beweren, dat Origenes deze leugen heeft bedacht om zijn eigen mening door te drukken. Daar zou hij dan moeilijkheden mee hebben gekregen. Ketterijen werden niet geduld. Origenes is ook veroordeeld om zijn leer van de alverzoening. Maar geen enkel protest is er tegen deze bewering gekomen.

Dit kan maar één ding betekenen: Origenes heeft naar alle waarschijnlijkheid de waarheid gesproken dat de apostelen de kinderdoop hebben geleerd.

Het is inderdaad waar zoals de tegenstanders van de kinderdoop beweren, dat we voor het jaar 200 n.Chr. geen expliciet getuigenis over de kinderdoop vinden. Hier wordt dan de conclusie uit getrokken dat de kinderdoop in die tijd onbekend was. Zoals we reeds hebben gezegd, is dit geen geldig argument. Je kunt juist ook zwijgen over iets dat vanzelfsprekend is. Iets wat vanzelfsprekend is behoeft geen nadere uitleg. Dat een oude christelijke schrijver als **Justinus** (110-165) niet expliciet vermeldt dat kinderen worden gedoopt, is te begrijpen. Justinus schreef aan een volwassen Romein om hem de betekenis van de doop uit te leggen. Dan hoef je niet per se over de kinderdoop te spreken.

We vinden wel een paar aanwijzingen dat reeds door de apostelen of hun leerlingen kinderen zijn gedoopt.

De oudste getuige is de martelaar **Polycarpus**, een leerling van de apostel Johannes. Toen men van hem wilde eisen Christus te verloochenen, zei hij: "*Zesentachtig jaar dien ik Hem en in niets heeft Hij mij kwaad gedaan. Hoe kan ik dan mijn Koning, die mij gered heeft, lasteren?*"

Hij was 86 jaar oud en volgens zijn zeggen had hij Christus al 86 jaar gediend. Volgens prof. Stander en Louw betekent dit alleen maar dat hij al zo lang een christen was en niet dat hij gedoopt was. Maar hoe kan je als baby Christus al dienen? Zijn opmerking is alleen begrijpelijk als we weten dat je volgens de taal van die tijd na je doop een dienaar van Christus werd genoemd. Hij stierf de marteldood in 155. Dat betekent dat hij vermoedelijk in 69 n.C. is gedoopt, dus ten tijde van de apostelen en het tot stand komen van het Nieuwe Testament. De kans is reëel dat hij door Johannes zelf is gedoopt.

Irenaeus, leerling van deze Polycarpus, schreef: "*Christus kwam om allen zalig te maken, allen, zeg ik, die door Hem in God worden wedergeboren (d.i. gedoopt), zowel zuigelingen en baby's als kinderen, jongelingen en ouderen*" (Adv. Her. 2,22,4).

Voor de oude kerkvaders was de doop het bad van de wedergeboorte. Door de doop werd je sacramenteel wedergeboren. Als we nog mochten twifelen of het waar is, dat Irenaeus met de wedergeboorte de doop bedoelt, dan geven andere uitspraken van hem daarover zekerheid. Het begrip 'wedergeboorte in God' gebruikt hij namelijk elders om de doop aan te geven. Hij schrijft: "*Hij gaf aan de discipelen de kracht van wedergeboorte in God. Hij zei tot hen: Gaat heen, leert al de volken en doopt hen*" (Adv. Her. III,17,1). De kracht van wedergeboorte slaat hier duidelijk op de doopopdracht. Elders in zijn boek schrijft hij over de doop: "*die is wedergeboorte in God*" (Adv. Her. I,21).

Ook door logisch nadenken wordt het aannemelijk dat Irenaeus over de doop van baby's spreekt. Want een baby kan zich nog niet bewust bekeren. Deze wedergeboorte kan daarom niet slaan op de bewuste geestelijke bekering. Wel kan een baby sacramenteel worden wedergeboren.

De kerkvader **Hippolytus**, leerling van Irenaeus, schrijft in "*De Apostolische Traditie*" het volgende over de doop:

"De dopelingen moeten zich uitkleden en eerst moet men dan de kinderen dopen. Als zij zelf kunnen

antwoorden, moeten zij antwoorden. Als zij het niet kunnen, moeten hun ouders antwoorden of een familielid. Vervolgens moet men de volwassen mannen dopen en tenslotte de vrouwen, nadat zij hun haren hebben losgemaakt en hun gouden sieraden hebben afgelegd.”

Deze wijze van dopen geschiedt volgens het model van de proselietendoop.

2.3 Is de kinderdoop ten tijde van keizer Constantijn ingeburgerd?

De derde theorie is, dat pas in de tijd van Constantijn de kinderdoop ingeburgerd is. Deze theorie is reeds weersproken.

We weten van Tertullianus, dat in zijn tijd (150-222) de kinderdoop reeds een geaccepteerd en ingeburgerd gebruik was.

Augustinus die na de tijd van Constantijn leefde, maakt er geen enkele melding van dat kort te voren de kinderdoop in zwang was gekomen. Integendeel, ook voor hem was de kinderdoop een lering, die de apostelen hadden overgeleverd. Hij geeft daarvoor het volgende argument:

"Wanneer een kerkelijk gebruik algemeen is en niet door een concilie ingesteld, maar altijd in acht is genomen, gelooft men met het volste recht dat het zeker door de apostelen is overgeleverd" (De Baptismo, IV.31).

In zijn tijd wist hij dat de praktijk van de kinderdoop altijd, vanaf de eerste tijden, in acht was genomen. Het ging niet om een gebruik dat later op een concilie was ingesteld of door Constantijn was ingevoerd.

Zijn conclusie was daarom dat dit gebruik door de apostelen was overgeleverd.

Wat Augustinus hier zegt, snijdt hout. Want stel dat de kinderdoop later was geïntroduceerd, terwijl de apostelen die hadden verboden. Dan zou er een geweldige strijd zijn ontbrand rond de kinderdoop en zou er een concilie bijeen zijn geroepen om daarover een beslissing te nemen.

Die strijd is er nooit geweest. De enige beslissing die rond de doop op een concilie is genomen, betrof de ketterdoop en niet de kinderdoop.

Vanwege de spaarzame gegevens kunnen we niet met zekerheid zeggen of de kinderdoop veel werd toegepast, maar uit de historische feiten kunnen we wel naar alle waarschijnlijkheid de conclusie trekken dat de kinderdoop vanaf de allereerste tijden van het christendom een geaccepteerd gebruik is geweest.

Het is niet keihard te bewijzen dat kinderen al door apostelen werden gedoopt, maar de bewering van Pawson dat *"Christus en de apostelen hebben nooit opdracht gegeven om kinderen te dopen"* (p. 354) is ook niet hard te maken. We kunnen hoogstens zeggen dat we die opdracht niet expliciet in de Bijbel vermeld zien. Wanneer de doop er voor iedereen was, ongeacht leeftijd, hoefde die specifieke opdracht niet apart vermeld te worden.

III. DE THEOLOGIE VAN DE KINDERDOOP

Er moet nog een andere vraag worden beantwoord. De kinderdoop wordt namelijk niet alleen afgewezen op grond van het feit dat men daarvoor geen historische bewijzen zou vinden, maar ook op grond van theologische vooronderstellingen. Dat betekent dat de kerkvaders die de kinderdoop verdedigden - en ook de katholieken en reformatorischen -, van een andere dooptheologie uitgaan. Dit is inderdaad waar. De vraag dringt zich dan op wat de bijbelse visie op de doop is. Maar hoe bepalen we die? Want, zoals reeds gezegd, worden dezelfde bijbelteksten verschillend geïnterpreteerd. Hoe komen we er dan achter wat de apostelen werkelijk hebben bedoeld? Eerlijkheidshalve moeten we ons afvragen in hoeverre er in de evangelische dooptheologie denkmodellen zijn binnengeslopen, die niet bijbels, maar modern westers zijn. We hebben reeds gezien dat het individualistisch denkmodel niet bijbels is. Wat zijn dan de theologische denkmodellen die de houding tegen de kinderdoop bepalen?

De volgende vraag is in hoeverre de kerkvaders ons zouden kunnen helpen om de visie van de apostelen beter te begrijpen. Zijn de kerkvaders al niet afgedwaald van het zuivere Evangelie? Hoe bepaal je dat? Ja, dat wordt meestal beoordeeld vanuit een eigen theologisch denkmodel. Is die beter dan die van de oude christenen?

Als we open en onbevangen naar de kerkvaders willen luisteren, zouden ze ons dan wat te leren hebben? Ja, ik denk van wel.

Want in de oude christelijke geschriften, waarin over de doop wordt gesproken, in de tweede en derde eeuw, zijn christenen aan het woord, die niet zomaar hun eigen mening gaven, maar die zich beriepen op de

apostolische traditie. In die tijd waren niet alleen de N.T.-ische geschriften bekend, maar men wist ook nog wat de apostelen gepredikt hadden. Zij waren zelf leerling geweest van de apostelen of hadden leerlingen van de apostelen over hen horen vertellen. Zij wisten dus nog hoe de apostelen gedoopt hadden en hoe zij over de doop dachten. Zo lezen we bij de martelaar Justinus dat “*we wat betreffende de doop van de apostelen hebben geleerd wat daarvoor de reden is*” (1ste Apologie 61). Als hij dan de reden aangeeft, is het waarschijnlijk dat dit de apostolische visie is. Wanneer we hun visie tevens in de Bijbel kunnen herkennen, wint hun standpunt nog meer aan waarschijnlijkheid en kunnen we de bijbeltekst nog beter begrijpen.

We zullen hiervan ook een voorbeeld geven. Justinus schrijft dat “*deze afwassing (d.w.z doop) verlichting wordt genoemd*” (1ste apologie, 61). ‘Verlichting’ was voor hem dus een technische term voor de doop.

Dan wordt opeens een tekst uit de Hebreeënbrief begrijpelijk: “Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht zijn geweest, van de hemelse gaven genoten hebben en deel hebben gekregen aan de heilige Geest... en daarna afgevallen zijn, wederom tot bekering te brengen” (Hebr. 6:4-6). De Studie bijbel van *In de Ruimte* weet niet goed raad met de uitdrukking: “die eens verlicht zijn geweest.” We lezen: ‘*Photisthentas*’ (verlicht geweest zijnde) kan betekenen dat de betreffenden ooit het onderwijs over Christus hebben gehoord en tot geloof gekomen zijn, maar het kan ook worden opgevat als het hebben ontvangen van een openbaring van de Heilige Geest.” Men kan slechts vermoedens uiten. Wat deze term echter betekent, wordt begrijpelijk vanuit Justinus: het is een aanduiding van de doop.

De oude christenen kunnen ons helpen bij de interpretatie van bijbelteksten.

We zullen dus de dooptheologie van de kerkvaders onderzoeken en zien of ze ons kunnen helpen bij de juiste interpretatie van Schriftgegevens.

3.1. Een daad van gehoorzaamheid?

Het standpunt van Paul Jewett aangaande de kinderdoop (tegen) is bepaald door zijn evangelisch uitgangspunt: “*De doop is een daad van belijdenis van de mens in antwoord op een daad van genade van Gods kant.*” Wanneer de doop een bewuste belijdenis vereist, is het logisch dat kinderen niet gedoopt kunnen worden.

Maar er is bij deze visie een vraagteken te plaatsen. Als de kamerling gedoopt wordt nadat hij belijdenis heeft afgelegd, wil dat nog niet zeggen dat de doop daarmee een daad van belijdenis is. Er wordt alleen gezegd, dat de belijdenis een voorwaarde is om gedoopt te worden. In de katholieke leer is de doop “het sacrament van het geloof.” Geloof wordt verondersteld.

Deze visie op de doop als een daad van eigen belijdenis is onbevredigend omdat de doophandeling in wezen geen daad van de mens zelf is, maar een ander ons doopt. “Zich laten dopen” is ook niet helemaal een juiste vertaling van het Griekse begrip. Er staat een passivum: “we worden gedoopt”. Dit geeft aan, dat het hier niet gaat om een daad van onszelf, maar om het ontvangen van een genade die we van de ander, van de doper namens Christus, ontvangen. Het is Christus die doopt. Het is Zijn daad.

Het sacrament heeft bovendien weinig inhoud, als het alleen maar een extra bevestiging is van de belijdenis. Als het om de belijdenis zou gaan, zouden we het sacrament net zo goed kunnen weglaten. Een echtpaar kan de trouwring afdoen zonder dat er daardoor iets aan hun huwelijk verandert. Uiterlijke rituelen hebben voor Jewett ook geen waarde meer, die behoren tot het Oude Verbond. Maar waarom wordt er in het N.T. dan water gebruikt? Dan had ook net zo goed zonder water gekund.

Dit standpunt wordt niet gedeeld door alle protestanten en ook niet door alle evangelischen. Zo schrijft Pawson:

“Maar de taal in het Nieuwe Testament is zowel direct beschrijvend als letterlijk en geeft weer, wat er op het moment van de doop gebeurt. Dit verlegt het accent van de menselijke handeling bij de doop naar wat God doet. Als je het alleen maar ziet als een ‘daad van gehoorzaamheid’ of een ‘getuigenis’ (een natte getuige), mis je de essentie van de doop” (p. 64).

De oude christenen zagen de doop als een daad van Gods genade: God neemt ons aan als Zijn kinderen. **De kinderdoop benadrukt dat ons kindschap Gods een daad van pure genade is: God betoont ons reeds zijn genade voordat we zelf bewust geloven.**

3.2. Plaatsvervangend geloof

De kinderdoop veronderstelt de mogelijkheid van plaatsvervangend geloof. Het is begrijpelijk dat men

tegen de kinderdoop is, als men niet in plaatsvervangend geloof gelooft. Want in dat geval mogen alleen zij die zelf een bewuste keuze voor Christus hebben gedaan, gedoopt worden. Pawson beweert dat er *“bij persoonlijke redding geen plaats is voor plaatsvervangend berouw of geloof”* (p. 66). Plaatsvervangend geloof zou niet bijbels zijn. Er wordt hierbij verwezen naar de kamerling, die op grond van zijn geloof werd gedoopt.

Maar dan vergeet men dat dit een zendingssituatie betreft, waarin een ongelovige tot bekering komt. Er staat niet bij dat het alleen maar op deze manier kan.

Plaatsvervangend geloof hoort juist heel wezenlijk tot het O.T.-isch denken. In het Oude Testament werd Abraham besneden op grond van zijn eigen geloof, maar Izaäk werd besneden op grond van het geloof van zijn vader. Abraham geloofde plaatsvervangend voor zijn zoon.

Ook het N.T. kent plaatsvervangend geloof. Het grote voorbeeld is Jezus die plaatsvervangend voor ons stierf. Nu kan men zeggen dat Jezus uniek is, dat dit alleen voor Jezus geldt. Natuurlijk, Zijn plaatsvervangend sterven was uniek, dat hoeven we niet na te doen, maar het is ook N.T.-isch dat we medeërfgenenamen zijn, dat we delen in de rijkdom van Christus. We delen in alles wat Jezus voor ons heeft verworven. We zijn met Hem priesters, profeten en koningen. Zo kunnen wij op onze manier, natuurlijk wel anders dan Christus, plaatsvervangend geloven.

Het plaatsvervangend geloof van mensen vinden we expliciet in het Nieuwe Testament. Als vrienden een verlamde op bed bij Jezus brengen, vergeeft Jezus de zonden van de lamme op grond van het geloof van de vrienden: *“En daar Jezus hun geloof zag, zeide hij tot de lamme..”* (Matt. 9:2). Een tweede voorbeeld is dat van de Kananese vrouw. Omdat zij geloofde, werd haar dochter genezen (Matt. 15:28). Een derde voorbeeld is dat van de hoofdman te Kafarnaüm. Omdat hij geloofde, genas zijn knecht (Matt. 8:13).

Plaatsvervangend geloof behoort heel wezenlijk tot het bijbelse denken.

In feite wordt de mogelijkheid van plaatsvervangend geloof ontkend op grond van individualistisch denken. We moeten voor onszelf geloven. Maar de oude christenen dachten niet individualistisch. Het Lichaam van Christus was één Gemeenschap. Zo wordt er ook wel gezegd dat we het geloof ontvangen van onze Moeder, de Kerk. Het kind wordt gedragen door het geloof van de kerk. Wat zijn we dan vreselijk individualistisch geworden.

3.3. De erfzonde

Dat de kinderdoop wordt verworpen, hangt ook samen met de theologie van evangelischen - niet van alle - dat er geen erfzonde is. De oud christelijke praktijk van de kinderdoop berustte op de opvatting dat ook kinderen onder erfzonde worden geboren en dat ze door de doop daarvan gereinigd worden. Daarom werd het als noodzakelijk beschouwd om kinderen te dopen.

Als er geen erfzonde bestaat, is het niet noodzakelijk om kinderen te dopen. Pelagius verwierp in de oude kerk als eerste de kinderdoop, omdat hij niet in erfzonde geloofde. Ook de Mormonen verwerpen de kinderdoop, omdat ze niet in erfzonde geloven.

De vraag is dus of er wel of niet erfzonde bestaat. Pawson, die, als we hem goed begrijpen, niet in erfzonde gelooft, brengt in ieder geval de erfzonde niet in verband met de doop. *“De doop is bedoeld om specifieke zonden weg te wassen en niet de erfzonde”* (p. 68). Een kind heeft nog geen zonden gedaan: *“Een baby heeft die zonden waarvan de doop je reinigt, helemaal nog niet kunnen doen”* (p. 66).

De oude christelijke schrijvers hebben dit verband wel gezien en ik acht het ook waarschijnlijk dat dit de visie van Paulus was. We moeten namelijk de Romeinenbrief van Paulus als één geheel lezen. Voordat Paulus in Romeinen 6 over de doop spreekt, behandelt Paulus de erfzonde met het ergste gevolg: de dood. *“Daarom, gelijk door een mens de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de dood, zo is ook de dood tot alle mensen doorgedaan, omdat allen gezondigd hebben”* (Rom. 5:12).

Erfzonde betekent dat de zonde van Adam doorwerkt in alle volgende geslachten, dat wij dus allen sterven. Door de erfzonde heerst de dood over alle mensen. Ook baby's die nog niet bewust hebben gezondigd kunnen sterven en zijn dus onderworpen aan de wet van de erfzonde. Daar houdt Pawson geen rekening mee.

Wat gebeurt er nu in de doop, die Paulus daarna behandelt? Die bevrijdt ons van de wet van de zonde en dood. Hij die gedoopt is, is vanuit de dood in het leven opgestaan.

Soms denken christenen: dit beeld van het begraven worden met Christus kan toch niet op baby's slaan? Maar als we het betoog van Paulus goed volgen, geldt dit beeld ook voor baby's. Want zij zijn ook aan de dood onderworpen en moeten daar ook van worden bevrijd.

Vanwege de erfzonde achtten de oude christenen het noodzakelijk om ook kinderen te dopen.

3.4. De doop als afwassing

In de voorafgaande paragraaf kwamen we reeds met een nieuw aspect van het sacrament in contact: de doop was voor de oude christenen niet alleen een symbool van de wedergeboorte, maar bewerkte de wedergeboorte. Door de doop, zo geloofden ze, worden onze zonden afgewassen en worden we wedergeboren. De doop verleent genade.

De meeste protestanten kennen deze sacramentele visie niet. Volgens prof. Stander en Louw was de doop van oorsprong een symbool van een nieuw leven. In het water gaan symboliseert een nieuw leven. Dan is het ook begrijpelijk dat dat je volgens hen eerst geestelijk wedergeboren moet zijn om het water in te gaan en dat dus kinderen niet gedoopt kunnen worden. Ze beweren ook dat de oudste christelijke schrijvers zoals Justinus de doop nog symbolisch zagen en dat de sacramenteel-realistische visie pas later ontstond.

Laten we dus zien hoe Justinus over de doop dacht. Het is helemaal interessant om Justinus te lezen, omdat hij volgens zijn zeggen niet zijn privé-mening geeft, maar de leer van de apostelen overlevert.

“Over de betekenis van de doop hebben we het volgende van de apostelen geleerd. Aangezien wij bij ons eerste ontstaan buiten ons weten verwekt zijn volgens een dwingend gebeuren uit vochtig zaad door de gemeenschap van onze ouders, in slecht gedrag geleefd hebben en een verkeerde opvoeding hebben gehad, wordt - om vergiffenis van onze vroegere zonden te verkrijgen - in het water over hem die verkozen heeft herboren te worden en die berouw heeft over zijn zonden de Naam van God, de Vader en Schepper van het heelal, uitgesproken. Dat bad (de doop) noemt men verlichting, omdat de geest van hen die daarin onderricht worden, verlicht wordt. Ook in de Naam van Jezus Christus, die onder Pontius Pilatus gekruisigd werd en in de Naam van de Heilige Geest, die door de profeten alles over Christus van te voren verkondigde, wordt hij die verlicht wordt, afgewassen” (1ste Apologie 61).

We vinden in deze passage dus zowel het aspect van de erfzonde als van de afwassing. Vanaf onze geboorte zijn we volgens Justinus al met zonde besmet, waarvan we door de doop gereinigd moeten worden.

Hoe is het dan mogelijk dat volgens prof. Stander en Louw Justinus een symbolische opvatting van de doop heeft? Zij schrijven: *“Justinus zag de doop niet als een middel om vergeving van zonden te verkrijgen, daar hij expliciet zegt dat men God moet aanroepen om vergeving van zonden te verkrijgen alvorens men het doopwater ingaat” (p. 25).*

Deze mening baseren ze op een andere passage die we in de apologie van Justinus vinden over degenen die op het punt staan gedoopt te worden: *“Aan allen die overtuigd zijn en geloven dat ons onderwijs en onze uitspraken waar zijn en die op zich nemen zo te kunnen leven, wordt gezegd dat ze moeten bidden en dat ze onder vasten moeten vragen of God hun zonden wil vergeven. Wij bidden en vasten samen met hen. Dan leiden we hen naar een plaats waar water is. Ze worden daar opnieuw geboren door middel van een wedergeboorte die we ook zelf ondergaan hebben. Ze nemen daar namelijk een bad in het water in de naam van de Vader van het Al, God de Heer, onze Verlosser Jezus Christus en de Heilige Geest. Want Christus sprak: “Als u niet wedergeboren wordt, kunt u niet in het koninkrijk der hemelen komen.”*

Maar hier lezen we slechts dat de aspirant dopeling God om vergeving vraagt. In de doop zelf ontvangt hij de vergeving van zijn zonden.

Dat de doop van erfzonde en zonden reinigt, is een unaniem getuigenis van de oude christelijke schrijvers.

In **de pastor van Hermas**, een oud-christelijk geschrift, dat voor sommigen in de oud-christelijke Kerk zelfs tot de canon behoorde, lezen we: *“Voordat de mens de naam van de Godszoon draagt, is hij dood; wanneer hij echter het zegel (de doop) ontvangt, dan legt hij de doodskiem af en ontvangt het leven. Dat zegel is het water, en in het water dalen ze dood af en komen er levend uit.”*

Zo kunnen we begrijpen dat in het Evangelie van Johannes de doop ‘reiniging’ wordt genoemd (Joh. 3:25).

3.5. De kracht en de zegen van de doop

In een boek van **Augustinus** over de doop (*“De Baptismo”*) lezen we dat er van de doop, ook de kinderdoop, een kracht uitgaat, en dat men daarom deze zegen aan kinderen niet mag onthouden.

“We kunnen met zekerheid stellen, welke de kracht is van het sacrament van de kinderdoop op grond van de

vleselijke besnijdenis, die het eerste volk van God ontvangen heeft. Reeds vóór het ontvangen ervan was Abraham gerechtvaardigd (Rom.4:10). Zo was ook Cornelius begiftigd met de gaven van de Geest alvorens gedoopt te zijn. Niettemin zegt de apostel van Abraham dat hij het teken van de besnijdenis ontving als het zegel van de gerechtigheid door het geloof (Rom.4:11). Hij had reeds in zijn hart geloofd en dat was hem tot gerechtigheid gerekend. Waarom werd hem dan bevolen om op de achtste dag alle mannelijke kinderen die in het vervolg geboren werden, te besnijden, zij, die nog niet in hun hart konden geloven, opdat het hun tot gerechtigheid werd gerekend? Om geen andere reden dan dat het sacrament voor hen een grote kracht had.

Dit wordt door een engel duidelijk gemaakt aangaande de zoon van Mozes (Ex. 4:24-26). Het kind werd nog onbesneden in de armen van zijn moeder gedragen. Een dreigend gevaar doemt op, noopt tot besnijden en wanneer de rite voltooid is, is het doodsgevaar geweken.

Aan de ene kant gaat bij Abraham de rechtvaardiging, vrucht van het geloof, aan de besnijdenis vooraf, die toegevoegd wordt als teken van de rechtvaardiging, door het geloof verkregen. Zo ook ontving Cornelius eerst de geestelijke heiliging dankzij de gave van de Heilige Geest en daarna werd het sacrament van de wedergeboorte er aan toegevoegd in de waterdoop.

Anderzijds verkreeg Izaäk, die acht dagen na zijn geboorte besneden werd, eerst het teken van de rechtvaardiging die het geloof geeft. Omdat hij het geloof van zijn vader volgde, groeide hij vervolgens in de rechtvaardiging, waarvan hij eerst het teken in zijn jeugd had ontvangen. Zo ook komt in gedoopte kinderen eerst het sacrament van de wedergeboorte, en indien ze de christelijke vroomheid bewaren, volgt in het hart de bekering waarvan het mysterie eerst in het lichaam voltrokken wordt.

Wanneer anderen voor hen antwoorden, opdat het sacrament van de doop aan hen voltrokken wordt, heeft deze doop waarde voor hun heiliging, omdat ze zelf geen antwoord kunnen geven. Maar indien een ander het doet, als ze kunnen antwoorden, heeft dit geen waarde. "Vraagt het hemzelf, hij heeft zijn leeftijd, hij zal voor zichzelf spreken."

Dat toont dat de doop wat anders is dan de bekering van het hart, maar dat het heil van de mens het één en het ander vooronderstelt. Indien één van de elementen ontbreekt, moeten we niet geloven, dat ook het andere ontbreekt, want het eerste kan er zijn zonder het tweede bij een kind en het tweede kan er zijn zonder het eerste bij de ongedoopte. God vult zowel bij de een als bij de ander een onvrijwillig manco aan; maar wanneer één van de elementen opzettelijk ontbreekt, is de mens daarvoor verantwoordelijk. De doop kan daar voltrokken worden, waar de bekering van het hart afwezig is; wat betreft de bekering van het hart, deze kan bestaan zonder doop, maar niet bij verachting van de doop. Er kan geen bekering van het hart tot God zijn, als het sacrament wordt veracht" (De Baptismo, 4,31,32).

Augustinus maakt onderscheid tussen de sacramentele wedergeboorte (reeds gereinigd) en de bekering van het hart (heiliging), maar ze zijn allebei noodzakelijk. De oude christenen baseerden deze visie op de bijbeltekst: "Tenzij iemand geboren wordt uit water en Geest geboren, kan hij het Koninkrijk Gods niet binnengaan" (Joh. 3:5).

Bovendien trekt hij - in navolging van de apostelen! - steeds een parallel met het O.T., waar we lezen dat de vader voor zijn kind kan geloven.

In onze tijd getuigt **Agnes Sanford** ervan, dat er van het sacrament een levensgevende kracht uitgaat, die baby's van de dood kan redden. Ze schrijft:

"De geloofsdaad van de ouders opent de deur tot een kracht. Ik weet dit omdat ik heb gezien dat die kracht door de doop in een baby kwam die op sterven lag. Er ging een levensstroom door het kind heen, zodat het opnieuw tot leven kwam en genas. Ik ben blij dat ik, voordat ik het bewust wist, ben gedoopt in het geloof van Christus, want ik weet dat dit me met een onbreekbaar koord met Hem heeft verbonden" (Behold your God, p. 82).

De kerkvader **Cyprianus** (200-258), die op 46-jarige leeftijd tot bekering kwam, vertelt hoe de doop hem als volwassene verlichtte en reinigde: *"Ik was gebonden door de talloze zonden van mijn oude leven en ik kon niet geloven dat ik daarvan kon worden bevrijd, dus ik was geneigd om maar in deze situatie te berusten en aan mijn ondeugden toe te geven, alsof ze nu eenmaal bij me hoorden. Maar nadat door het bad van de wedergeboorte (de doop) deze smet van mijn vroegere jaren was weggewassen en een licht van boven, helder en zuiver, in mijn verzoende hart was binnengekomen, - nadat door de Geest van boven een nieuwe geboorte mij tot een nieuw mens had gemaakt, toen begon, op een wonderbare wijze, wat onzeker was voor mij zeker te worden; verborgen dingen werden geopenbaard, duistere dingen werden helder, wat tevoren moeilijk had geleken, kon nu verwerkelijkt worden en wat onmogelijk leek, kon mogelijk worden.*

Vroeger was ik vlees, zondig, van de aarde, maar nu was ik van God en was ik bezield met de Geest van heiligheid” (brief 1).

Dat er een zegen uitgaat van de doop, is een ervaring van velen.

3.6. De sacramentele visie bijbels?

De vraag is nu waar deze sacramenteel-realistische opvatting, dat de doop niet alleen vergeving van zonde symboliseert, maar ook bewerkt en zegen en kracht daadwerkelijk verleent, vandaan? Is dit een bijbels verantwoorde visie?

Volgens bepaalde protestanten komt deze sacramenteel-realistische visie voort uit de heidense mysteriegodsdiensten. Het zou dus om een heidense invloed gaan. Maar dit is praktisch onmogelijk. Door de oude kerkvaders werden de heidense godsdiensten van die tijd als demonisch ontmaskerd en moest men daarvan, wilde men gedoopt worden, volledig distantie nemen. Dan ga je je toch niet door die godsdiensten laten inspireren?

Bovendien hebben we gezien dat Justinus volgens zijn zeggen zijn sacramentele visie van de apostelen heeft overgenomen.

Ook de kerkvader Tertullianus baseert in zijn boek over de doop zijn sacramenteel-realistische visie op de Bijbel. Zo verwijst hij naar het verhaal van de engel in Betesda, die het water aanraakt, waardoor het water genezende kracht krijgt (Joh. 5). Zo krijgt het doopwater volgens hem een helende en heiligende kracht door te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. De Geest van God zweeft over de wateren van de gedoopte. Door de Heilige Geest wordt de natuur van het water geheiligd en krijgt het de kracht van heiligmaking.

In het Jodendom ten tijde van het Nieuwe Testament vinden we de sacramentele visie, dat het uitkomen uit het reinigingsbad een uitkomen uit de dood is tot een nieuw leven. Dit verstond men realistisch. Het reinigingsbad maakte rein. We hebben al eerder gemeld dat we het Nieuwe Testament pas goed kunnen interpreteren vanuit joods denken. Het sacramenteel-realistische denken van de oude christenen is niet heidens, maar joods

Het is dus heel goed mogelijk dat de apostelen sacramenteel-realistisch hebben gedacht.

Er is in het protestantisme een nieuwe tendens om meer waarde te hechten aan de realistische opvatting. Een reden daarvoor is dat na een tijd van sterk rationalisme er meer oog komt voor de realiteit van geestelijke machten en krachten, goede en kwade. Het opkomende occultisme heeft daar vooral de ogen voor geopend. We kunnen begrijpen dat als Jomanda water of kaartjes instraalt, ze die laadt met negatieve energie. En we weten dat er van Boeddha-beelden een negatieve occulte kracht kan uitgaan. Dit betekent dat een materieel voorwerp een medium kan zijn voor een werkelijk bestaande kracht. Als dit mogelijk kan zijn voor een negatieve kracht, kan dan ook God niet een zegen geven door middel van een materieel medium, bijvoorbeeld water?

De bekende bijbelleraar Derek Prince zegt “ja”. Hij schrijft in zijn boek *“Zegen of vloek”*: *“Woorden zijn echter niet de enige kanalen waardoor de geestelijke kracht van zegeningen of vervloeking overgebracht worden. Er zijn verschillende manieren waarop tastbare voorwerpen soms het middel kunnen worden voor het overbrengen van deze soort kracht....”*

Later in Israëls geschiedenis werd olijfolie gebruikt om bepaalde zegeningen te schenken aan de koningen, die het volk namens God moesten regeren. In 1 Samuël 16:13 lezen wij hoe de profeet Samuël David apart zette als de door God verkozen koning. “Samuël nam de oliehoorn en zalfde hem te midden van zijn broeders. Van die dag af greep de Geest des Heren David aan.”

De door Samuël op Davids hoofd gegoten olie werd een middel waardoor de zegen van de heilige Geest in zijn leven kwam, om hem voor zijn taak als koning toe te rusten.” (p. 30). Dit is sacramenteel realisme.

Derek Prince vervolgt: *“In het Nieuwe Testament worden de symbolen die bij het Heilig Avondmaal worden gebruikt, op gelijke wijze een middel van Gods zegen voor degenen die eraan deelnemen.”*

Hetzelfde geldt dan voor het doopwater: het is een medium voor de zegen van God.

Vanuit satanische kringen krijgen we onverwachts een bevestiging dat de kinderdoop een reële waarde heeft. Op het internet was te vinden dat satanisten het doopteken van mensen, die als kind zijn gedoopt, met zout van het voorhoofd weghalen. Ze zien namelijk heel reëel dat op het voorhoofd van de persoon een kruis is. Het is weliswaar onzichtbaar, maar het is een geestelijke realiteit. Het kruisteken duidt aan, dat we het eigendom van Christus zijn. Bij de doop kreeg volgens de oude christenen de dopeling een merkteken of zegel ingedrukt dat aangeeft dat we het eigendom van God zijn. Slaven hadden in die tijd ook een dergelijk

zegel. Als we gedoopt zijn, dan zijn we het eigendom van God. Dat zegel is op ons voorhoofd, ook als we als kind zijn gedoopt, onzichtbaar, maar reëel aanwezig. Zo kunnen we beter begrijpen wat Paulus bedoelt als hij schrijft "dat God Zijn zegel op ons gedrukt heeft" (2 Kor. 1:22).

Volgens prof. Stander en Louw maakt deze sacramentele opvatting de rite zelf en niet Christus de garantie voor het eeuwige leven. Ze scheppen hiermee echter een valse tegenstelling. In het sacrament is het volgens de realistische visie ook Christus die de genade geeft. Het water is niet meer dan het medium waardoor Christus Zijn zegen geeft.

Derek Prince schrijft terecht dat het hierbij niet om magie gaat: *"De zegeningen worden alleen overgebracht op degene die de wil van God aanvaarden, zoals die in de Schrift is geopenbaard, en die dan door persoonlijk geloof en gehoorzaamheid ontvangen wat hun via de tastbare voorwerpen wordt aangeboden. Zonder geloof en gehoorzaamheid zijn er geen zegenrijke resultaten"* (p. 31). Dit is ook de oud christelijke en katholieke visie.

Pawson wijst ook op het feit dat de doop niet alleen een symbolische handeling is, maar ook een uitwerking heeft. Hij geeft als definitie van een sacrament: *"een fysieke gebeurtenis met een geestelijke uitwerking"* (p. 58). Deze definitie is niet helemaal zorgvuldig geformuleerd. Want een sacrament bestaat niet alleen uit het materiële medium, het water; het water wordt pas doopwater, als het Woord van God erover is uitgesproken. De heilige Geest verleent kracht aan het water. Niet het water als zodanig kan de ziel reinigen. Hij signaleert dat het Nieuwe Testament realistische taal spreekt over de sacramenten. We lezen: *"Het is opmerkelijk dat in de meeste teksten in het Nieuwe Testament over de doop, de taal meer letterlijk dan symbolisch is. Het lijkt niet op een bad, het is een bad; het lijkt niet op een begrafenis, het is er een. De doop werkt uit waar het voor staat"* (p. 64).

Wat hij hier signaleert is juist. We zullen zelf nog een paar voorbeelden geven:

In Handelingen 2:38 zegt Petrus het volgende over de doop: "Een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden." Het Griekse woord voor 'tot' geeft het doel aan. In andere woorden: de doop bewerkt vergeving van zonden.

In Romeinen 6:4 schrijft Paulus: "We zijn met Hem begraven in de dood door de doop." Het Griekse woord voor 'door' geeft het middel aan. De doop is dus het middel waardoor (en niet alleen het symbool dat) we met Christus sterven en opstaan.

In ieder geval is de sacramenteel-realistische interpretatie van deze teksten heel goed mogelijk en is het juist daar ruimte voor te geven.

3.7 Het doopformulier van de reformatorische kerken

De doopvisie van de reformatorische kerken is minder sacramenteel dan die van de oude christenen, **maar we kunnen eenzelfde grondbesef herkennen**: het teken van de doop heeft be-teken-is in de geestelijke wereld: we mogen weten dat onze naam - en ook die van de gedoopte kinderen - opgetekend is in de hemel en dat wij als kinderen van God zijn aangenomen.

We lezen bijvoorbeeld in het doopformulier, dat tegenwoordig in de gereformeerde kerken wordt gebruikt o.a.:

"Blijkens deze opdracht heeft Hij aan de prediking van het Evangelie van zijn Koninkrijk zeer nauw de bediening van de doop verbonden, om aan allen, die in Hem geloven te verzekeren, dat hun zondige leven door zijn bloed en door zijn Geest gereinigd en herboren is, evenals de onreinheid van het lichaam door water weggenomen wordt..."

Evenals nu onder het Oude Testament de kleine kinderen besneden werden, zo wordt thans onder de nieuwe bedeling de doop ook aan de kinderen der gelovigen bediend. Want in zijn rijke barmhartigheid wil de Here ook de kinderen opnemen in het verbond van zijn genade, gelijk Hij reeds tot Abraham gezegd heeft: *Ik zal mijn verbond oprichten tussen Mij en u en uw nageslacht in hun geslachten, tot een eeuwig verbond, om u en uw nageslacht tot een God te zijn* (Gen. 17:7).

Daarom heeft de Here Jezus Christus zijn bloed ook voor de kinderen der gelovigen vergoten en heeft Hij kinderen tot zich geroepen, en hun de handen opleggende gezegend (Marc. 10:16)."

In het oude doopformulier (1938) van de Ned. Hervormde kerk lezen we o.a.:

"... Wij zijn met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren, en daarom kinderen des toorns, zodat wij in het rijk Gods niet mogen komen, tenzij wij vannieuw geboren worden..."

... De Heilige Doop betuigt en verzegelt ons de afwassing der zonden door Jezus Christus... De Doop is een

zegel en een ongetwijfeld getuigenis dat wij een eeuwig verbond der genade met God hebben...

En hoewel onze jonge kinderen deze dingen niet verstaan, zo mag men ze nochtans daarom van de doop niet uitsluiten, aangezien zij ook zonder hun weten der verdoemenis in Adam deelachtig zijn, en alzo ook weder in Christus tot genade aangenomen worden..."

IV. DE WIJZE VAN DOPEN

In sommige kringen is men niet tegen de kinderdoop, maar wel voor doop door onderdompeling, vandaar dat men gelovigen die slechts zijn besprenkeld, overdoopt. Men doet dit op grond van de mening dat dopen in het N.T. altijd kopje onder gaan betekent. Evert van der Poll schrijft over het begrip dopen (baptizein): "*Het Griekse woord voor 'dopen' is 'baptizein'. Letterlijk betekent dat 'onderdompelen', in de zin van 'een bad nemen' of 'verdrinken'*" (p. 24).

Wat hij niet zegt is dat 'onderdompelen' niet altijd betekent dat je kopje onder moet gaan. Een paar maal wordt het woord in de Evangelieën gebruikt om de rituele reiniging voor het eten aan te duiden. In de Studiebijbel lezen we daarover: "Op een paar plaatsen in het NT (Marc. 7:4; Luc. 11:38) wordt *baptizo* gebruikt wanneer het gaat om een joodse rituele reiniging vóór het eten, waarbij het overigens niet waarschijnlijk is dat het hele lichaam in water ondergedompeld wordt, maar op zijn minst wel de handen (vgl. Marc. 7:2)." Om je handen te wassen, hoef je niet kopje onder te gaan.

We moeten bovendien beseffen dat een rivier als de Jordaan, waar mensen werden gedoopt, de meeste tijd van het jaar zo laag staat dat je niet kopje onder kunt gaan, zo heb ik vernomen. Het is niet zeker dat de oude christenen bij het dopen kopje onder gingen.

We kunnen wel een ander criterium vinden voor een geldige doop: er moest **stromend** water gebruikt worden als beeld van het vernieuwende werk van de Heilige Geest, mits er tenminste stromend water was. In de **Didachè** (of: de leer van de twaalf apostelen), één van de oudste christelijke geschriften, zeker al 150-200 n.Chr., wellicht nog vroeger geschreven, lezen we namelijk:

"U moet als volgt dopen. Nadat u al het bovenstaande hebt gezegd, doop in de naam van de Vader en de Zoon en van de Heilige Geest met stromend water. Indien u geen stromend water hebt, doop dan met ander water. Indien het niet mogelijk is met koud water, dan met warm. Indien u geen van beide ter beschikking hebt, giet dan drie maal water over het hoofd in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Degene die de doop verricht moet voor de doop vasten. De dopeling, en zo mogelijk enige anderen, moeten ook vasten. Wat de dopeling betreft, u moet hem opdragen dit een of twee dagen te doen."

Hippolytus schrijft in *De Apostolische Traditie*:

"Bij het hanegekraai spreekt men een gebed uit over het water. Dit water moet in het doopvont stromen of van boven naar beneden stromen. Zo moet men het doen, tenzij in geval van nood. Maar als er een noodgeval is, van blijvende en dringende aard, gebruikt men het water dat men aantreft."

Uit de oud-christelijke geschriften kunnen we opmaken, dat er een zekere souplesse in de methoden van dopen bestond. Stromend water genoot de voorkeur, wanneer dat voorradig was. We lezen niet over de noodzaak van onderdompeling. Water over het hoofd uitgieten was ook geoorloofd.

Laten we dan ook soepel zijn met betrekking tot de wijze van dopen. Als we de hoeveelheid water tot maatstaf nemen, dan zijn wij met magie bezig.

Het gebruik van stromend water is overgenomen van de joodse rituele reinigingsbaden. We lezen in *Vurig Verlangen*: "*Een ritueel bad mag alleen gebruikt worden, als er sprake is van levend - dat wil zeggen - stromend water. Als er geen speciaal ritueel bad is kan gebruik gemaakt worden van rivier- of zeewater. Dat blijkt ook uit Paulus' juiste veronderstelling dat bij de rivier een gebedsplaats te vinden is (Hand. 16:13)" (p. 76).*

Bovenstaande gegevens laten zien dat we alleen op grond van de bijbeltekst niet volledig kunnen beslissen over de wijze van dopen die door de oude christenen is gepraktiseerd. We hebben ook achtergrondinformatie nodig en kennis van de joodse en oud christelijke geschriften.

In *Vurig Verlangen* lezen we: "*Het Nieuwe Testament is geschreven door Joodse auteurs. Discipelen, apostelen, evangelisten waren opgevoed in het jodendom van hun tijd. De 'christelijke doop' heeft zich ontwikkeld uit liturgische gebruiken in het jodendom. In de loop van die ontwikkeling heeft de heiden-christelijke gemeente het jodendom losgelaten. Dat uiteengroeien schendt de bedoelingen van de schrijvers van het Nieuwe Testament. Op grond van de leefwereld van de evangelisten is het verantwoord serieus na te gaan wat de wortels zijn van diverse Joodse 'doop'praktijken. Dat onderzoek helpt een uitweg te vinden uit de heilloze patstelling"* (p. 75).

CONCLUSIE

Onze studie laat zien dat het probleem van de kinderdoop samenhangt met een aantal theologische vooronderstellingen.

Wanneer men uitgaat van de doop als een daad van genade van God, van de mogelijkheid van plaatsvervangend geloof, van de ernst van de erfzonde, en van de realiteit van de afwassing van zonden, dan zal men ook de kinderen willen dopen, ja dat is dan zelfs een noodzaak. Want als een kind ongedoopt opgroeit en het ergste, als het sterft, is het dan de genade van het kindschap Gods onthouden.

We kunnen ons afvragen of kinderen in de ouders geheiligd zijn en daarom niet gedoopt hoeven te worden. Paulus schrijft daarover: "Want de ongelovige man is geheiligd in zijn vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd in de broeder. Anders zouden immers uw kinderen onrein zijn, doch nu zijn zij heilig" (1 Kor. 7:14).

Deze tekst heeft echter vermoedelijk niet met de doop te maken. Het gaat erom dat bijvoorbeeld een vrouw door een ongelovige man niet onrein wordt en ook niet hoeft te scheiden: de ongelovige echtgenoot wordt rein door haar. Ook de kinderen worden niet onrein door een ongelovige ouder.

De praktijk van de kinderdoop betekende niet dat de christenen gedwongen werden om kinderen te dopen. In de oude kerk werd de doop om praktische redenen nog wel eens uitgesteld. Augustinus is zelf een voorbeeld van iemand, die als kind niet werd gedoopt, ook al was zijn moeder een christen.

Voorstanders van de kinderdoop kunnen de tegenstanders alle ruimte geven. Het zou fijn zijn als we elkaar de ruimte konden geven en ook de voorstanders van de volwassendoop de doop van de christenen die als kind zijn gedoopt zouden erkennen.

"Gods genade", zo zei Cyprianus, "is er voor iedereen, ongeacht geslacht of leeftijd."

Kevin Roy: *Baptism, reconciliation and unity*, Paternoster press, Carlisle (UK). 1997.

Kevin Roy, die in Zuid Afrika baptistenvoorganger is en dus zelf een voorkeur heeft voor de volwassendoop, pleit in zijn boek over doop, verzoening en eenheid voor een open houding ten opzichte van medechristenen die anders over de doop denken. Hij kan de wettigheid van de verschillende doopmodellen erkennen op grond van het feit dat er in de oude kerk verschillende doopmodellen gepraktiseerd werden. Dit hoeft niet te betekenen dat men de eigen voorkeur voor een bepaalde dooppraktijk opgeeft; men kan, zo schrijft hij, de eigen overtuiging behouden, maar tevens ruimte laten voor de overtuiging van de ander, zodat er een wederzijdse acceptatie mogelijk is van kinder- of volwassendoop.

Deze open houding is volgen hem broodnodig, want christenen mogen hun gemeenschap met anderen niet verbreken vanwege verschillen in doop-visie en praktijk. Liefde is de hoogste wet.

Deze open houding wordt mogelijk, als we niet langer denken in termen van "verkeerd" of "juist", maar in termen van "zwakke of sterke punten". Dan kunnen we de sterke punten in iedere doopvisie erkennen.

De katholieke benadering met zijn sterke sacramentele karakter heeft de nadruk bewaard die het NT legt op het feit dat de doop redt, niet slechts een symbool is, maar het middel waardoor de genade van Christus wordt ontvangen.

De benadering van baptisten getuigt ervan dat in het NT het ondergaan van de doop een daad van geloof is, een roep tot God om redding door Jezus Christus, in het geloof dat Jezus de Verlosser is.

De reformatorische benadering onderstreept dat de genade voorop staat in Gods handelen met de mens. De doop is genade, de genadige daad van een God, die van ons heeft gehouden nog voordat we van Hem gingen houden, die ons uitverkoren heeft nog voordat we voor Hem hebben gekozen, en die Zijn volk bijeenbrengt als een verbondsgemeenschap, waar iedereen bijhoort, van jong tot oud.

Ieder doopmodel legt getuigenis af van de veelkleurige genade van God. De kinderdoop demonstreert de solidariteit van het gezin bij Gods genadig handelen; de doop van teenagers demonstreert het belang van persoonlijk geloof; de doop van bekeerlingen demonstreert dat Gods genade er voor iedereen is; en de herdoop van afvalligen laat de vergeving en lankmoedigheid van God zien.

Boven alles, zo laat Kevin Roy zien, moet ons doel zijn de eenheid en liefde onder christenen, opdat de wereld gelove.

GECITEERDE LITERATUUR:

- * *The Ante-Nicene Fathers (10 delen)*, uitgegeven door A. Cleveland Coxe, WM.B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan. Herdruk februari 1990.
- * *Vurig Verlangen*, onder redactie van Hans Esbach, Boekencentrum- Zoetermeer, 1996.
- * *Dopen en laten dopen*, door Evert W. Van der Poll, Gideon, 1995.
- * *Baptism in the earthly Church*, door prof. H.F. Stander en prof. J.P. Louw. Didaskalia Publ., P.O. Box 905-031, Gorsfontein, 0042 Z. Afrika.
- * *De normale christelijke geboorte*, door David Pawson, In de Ruimte, 1989.
- * *Infant Baptism and the Covenant of Grace*, door Paul Jewett, Eerdmans, 1978.
- * *Zegen of vloek* door Derek Prince, Uitg. Gideon, 1990.

© Martie Dieperink, Zeist, 2001